

مقایسه هوش اخلاقی و سبک‌های دل‌بستگی در متأهلین با و بدون روابط فرازناشویی

A comparison between moral intelligence and attachment styles in married people with and without extramarital relationships

Zahra Nariman

زهرا نریمان *

Asghar Aghaei

اصغر آقایی **

Hadi Farhadi

هادی فرهادی ***

abstract

Emergence of betrayal and making extramarital relationships in couples seriously endanger marital life and the couple's adjustment. Therefore, the present study was conducted aiming to compare Moral intelligence and attachment styles in married couples with or without extramarital relationships. The research design was causal-comparative. The statistical population of the present study included all married men and women referring to Isfahan consultation centers in the spring of 2018 from whom 58 men and 50 women with extramarital relationships and 49 men and 59 women without extramarital relationship were selected as the research samples through convenient method. In order to collect data, Moral Intelligence Questionnaire (Lennick & Kiel, 2005) and Revised Adult Attachment Scale (Collins & Read, 1990) were used. Independent sample t-test was used in order to analyze the data. The results of the analysis showed that two married groups with extramarital relationships and without extramarital relationships are significantly different from each other in the variables of Moral intelligence and attachment styles ($P < 0.05$). That is, the group with a Extramarital Relationships has lower Moral intelligence. Married couples also had Extramarital Relationships than those with no Extramarital Relationships, had lower secure and avoidant attachment, and higher anxiety-ambivalent attachment. According to the results of the present study it is necessary first to identify the factors creating extramarital relationships through appropriate qualitative study and to attempt to increase love between them through applying couple therapy via improvement of marital adjustment and Attachment in these couples.

چکیده

بروز خیانت و ایجاد روابط فرازناشویی در زوجین، زندگی زناشویی و سازگاری زوجین را با مخاطره جدی مواجه می‌سازد. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف مقایسه هوش اخلاقی و سبک‌های دل‌بستگی در متأهلین با و بدون روابط فرازناشویی صورت گرفت. طرح پژوهش از نوع علی-مقایسه‌ای بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل همه زنان و مردان متأهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر اصفهان در بهار ۱۳۹۷ بود که از میان آن‌ها تعداد (۵۸ مرد و ۵۰ زن دارای روابط فرازناشویی) و تعداد (۵۹ مرد ۴۹ زن بدون رابطه فرازناشویی) به روش نمونه‌گیری در دسترس به‌عنوان نمونه‌های پژوهش انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه هوش اخلاقی (لنیک و کیل، ۲۰۰۵) و پرسشنامه سبک دل‌بستگی بزرگ‌سالان (کولینز و رید، ۱۹۹۰) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل آزمون t گروه‌های مستقل استفاده شد. نتایج تحلیل نشان داد که دو گروه متأهلین دارای روابط فرازناشویی و بدون روابط فرازناشویی در متغیرهای هوش اخلاقی و سبک‌های دل‌بستگی با هم تفاوت معنی‌داری دارند ($P < 0.05$). بدین‌صورت که گروه دارای رابطه فرازناشویی دارای هوش اخلاقی پایین‌تری هستند. همچنین متأهلین دارای رابطه فرازناشویی در سنجش با متأهلین فاقد رابطه فرازناشویی، دارای دل‌بستگی ایمن و اجتنابی پائین و دل‌بستگی اضطرابی-دوسوگرا بالاتری بودند. با توجه به برآیندهای پژوهش حاضر، لازم است عوامل ایجادکننده روابط فرازناشویی در متأهلین شناسایی و سپس با به کارگیری زوج‌درمانی، تلاش شود تا با بهبود سازگاری زناشویی و دل‌بستگی در این زوجین، عشق و علاقه میان آن‌ها نیز افزایش یابد.

Key words: moral intelligence, attachment styles, extramarital relationships

کلیدواژه‌ها: هوش اخلاقی، سبک‌های دل‌بستگی، روابط فرازناشویی

*. کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

** نویسنده مسئول: استاد گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

aghaeipsy@gmail.com

*** استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان (خوراسگان)، اصفهان، ایران.

مقدمه

در جامعه پایه و اساس تشکیل خانواده، ازدواج است. ازدواج بستری برای کسب حمایت‌های عاطفی، همکاری، شریک جنسی مشخص و امنیت اقتصادی است (ویلسون^۱ و همکاران، ۲۰۱۷). در تحقیقات زیادی به این موضوع پی برده‌اند که تعهد زناشویی همسران پیش‌بینی کننده مهم ازدواج‌های دائمی و رضایت‌بخش است (هیو، لیندزی و الیوت^۲، ۲۰۰۷). یکی از دلایل عمده از هم‌پاشیده شدن ازدواج‌ها خیانت زناشویی^۳ است که در قالب روابط فرازناشویی^۴ صورت می‌گیرد (کروز^۵، ۲۰۱۸). تجربه مجدد صمیمیت فردی و جنسی مهم‌ترین انگیزه زن و مرد متأهلی است که به سوی روابط فرازناشویی کشیده می‌شوند (مافوسا، ماتاندوا و نیامایارو^۶، ۲۰۱۷). هرگونه روابط جنسی یا ارتباط عاطفی خارج از چارچوب روابط زناشویی به صورت مخفیانه، که تهدیدی برای زندگی زناشویی محسوب شده، قانوناً به‌عنوان خیانت تعریف می‌شود. بر این اساس خیانت عبور فرد از مرز رابطه زناشویی با برقراری صمیمیت فیزیکی یا عاطفی با فردی خارج از رابطه تعریف می‌کنند (فاضل همدانی و قربان جهرمی، ۱۳۹۷؛ امتگا، پایفر، تانر، گیلز و مارتین^۷، ۲۰۱۸). ۷۰ درصد زنان دارای همسر و ۴۵ درصد مردان دارای همسر از روابط فرازناشویی همسرانشان بی‌اطلاع بوده‌اند (لبرک و ویسمن^۸، ۲۰۱۷).

در دهه گذشته روابط فرازناشویی در زنان افزایش یافته است، ولی همچنان تراز آن از مردان کمتر است و در گزارش اخیر سازمان بهداشت جهانی، شمار مردانی را که در روابط فرازناشویی درگیر بوده‌اند ۷ برابر زنان ذکر شده است (استفانو و اوآلا^۹، ۲۰۱۲). یافته‌های فتیحی، فکر آزاد، غفاری، بوالهیری (۱۳۹۲) نشان می‌دهد که ۸۴ درصد کسانی که مرتکب روابط فرازناشویی شده‌اند دارای فرزند بوده و بیش از نیمی از روابط فرازناشویی در ۱۰ سال نخست زندگی مشترک آنان رخ داده بود. همچنین ۴۲ درصد روابط فرازناشویی در سنین ۲۵ تا ۴۶ سال و ۴۰ درصد در سنین ۳۶ تا ۴۵ سال حادث شده بود.

روابط فرازناشویی برای شریک زندگی آسیب‌دیده یک حادثه آسیب‌زا و تکان‌دهنده میان فردی است ولی متأسفانه به میزان زیادی در ازدواج‌ها رخ می‌دهد (هرتلین، وچلر و پیرسی^{۱۰}، ۲۰۰۵). یکی از

1. Wilson
2. Hui, Lindsey, Elliott
3. Infidelity
4. extramarital relationship
5. Cruz
6. Maphosa, Mutandwa, Nyamayaro
7. Mtenga, Pfeiffer, Tanner, Geubbels, Merten
8. Labrecque & Whisman
9. Stefano, Oala
10. Hertlein, Wetchler, Piercy

پیش‌بینی‌کننده‌های مهم روابط فرازناشویی، نارضایتی و ناخشنودی از زندگی زناشویی و فقدان عشق و عواطف است (فینچام و مای^۱، ۲۰۱۷). از جمله متغیرهایی که می‌تواند بر روابط زناشویی اثرگذار باشد، هوش اخلاقی^۲ است. همان‌طور که گفته شد روابط فرازناشویی تأثیرات ویرانگری بر خانواده می‌گذارد، پژوهش‌گران بهره‌گیری نابجا از شبکه‌های مجازی، هوش معنوی و اخلاقی پایین و نبود رضایت زناشویی را در گسترش آن برجسته می‌دانند (کمال‌جو، نریمانی، عطادوخت و ابوالقاسمی، ۱۳۹۵). همچنین طبق پژوهش گل محمدیان، فرحبخش و اسماعیلی (۱۳۹۲) تقویت هوش اخلاقی، معنوی و فرهنگی می‌تواند در بهبود روابط میان فردی و زناشویی مؤثر واقع شود. هوش اخلاقی توان تشخیص درست از نادرست است؛ یعنی داشتن اعتقادات اخلاقی محکم و عمل کردن بر اساس آن‌ها، به گونه‌ای که شخص رفتاری درست و محترمانه داشته باشد (بوربا^۳، ۲۰۰۵؛ گوردون، باکوم و اسنایدر^۴، ۲۰۰۵). مفهوم هوش اخلاقی در قالب هفت فضیلت همدلی، وجدان، خویش‌داری، احترام، مهربانی، بردباری و عدالت مطرح شده است. این فضیلت‌ها کمینه فضائل اخلاقی‌اند که بدون آن‌ها رفتار درست از افراد سر نمی‌زند، اما حتی از میان همین فضائل هفت‌گانه اهم و مهمی است. همدلی و وجدان و خویش‌داری بنیاد هوش اخلاقی و یا رمز اخلاقی‌اند و اگر چنین بنیادی فراهم آید، احترام، مهربانی، بردباری و عدالت بر این بنیاد استوار می‌شوند (لنیک و کیل^۵، ۲۰۱۱). نتایج پژوهش‌های پیشین نشان داده است که برخورداری از هوش اخلاقی می‌تواند منجر به کاهش روابط فرازناشویی و غیرمتعهدانه شود (بهادری جهرمی، پایان و دشت‌بزرگی، ۱۳۹۶؛ قزوینی، خدابخشی کولایی، منصور و خوش‌منش، ۱۳۹۴؛ جاویدنیا، گلزاری و برجعلی، ۱۳۹۲).

یکی دیگر از متغیرهایی که می‌تواند در روابط فرازناشویی تأثیرگذار باشد، سبک‌های دل‌بستگی^۶ است. دل‌بستگی پیوند عاطفی عمیقی است که با افراد خاصی در زندگی وجود داشته که باعث می‌شود وقتی با آن‌ها تعامل می‌شود، لذت به وجود آمده و در مواقع استرس از نزدیکی آن‌ها احساس آرامش پدید آید (دانکل، لاکاسزوسکی و چائالا^۷، ۲۰۱۶). سبک دل‌بستگی دارای سه سبک ایمن، اجتنابی، مضطرب دوسوگرا است. کودکانی که از الگوهای دل‌بستگی نایمن برخوردارند، در بزرگ‌سالی نیز در

1. Fincham, May
2. Moral Intelligence
3. Borba
4. Gordon, Baucom, Snyder
5. Lennick, Kiel
6. Attachment Styles
7. Dunkel, Lukaszewski, Chua

روابط عاشقانه-دوستانه-جنسی و رفتاری سازگارانه جمعی، دچار مشکل می‌شوند (چانگ و چوی^۱، ۲۰۱۴). بزرگ‌سالان با سبک دل‌بستگی اضطرابی - دوسوگرا عشق را به صورت یک و سواس توصیف می‌کنند و گرایش دارند تا روابط رمانتیکی را تجربه کنند که به وسیله حسادت بیش از حد، فراز و فرودهای هیجانی و تمایل قوی برای پیوند هیجانی مشخص می‌گردد (کبک، لیدک، کوهل، آلفرینک و کرت^۲، ۲۰۱۷). سبک دل‌بستگی افراد، می‌تواند تأثیر فراگیری بر روابط آن‌ها با افراد دیگر داشته باشد. دو شاخص احساس آسودگی در روابط و ترس از طرد شدن، عناصر مهم رفتار دل‌بستگی در ازدواج است؛ به طوری که احساس آسودگی در روابط و نداشتن ترس از طرد شدن، نشان‌دهنده دل‌بستگی ایمن است (آیرز، جسوپ، پیک، پاریت و فورد^۳، ۲۰۱۴). افراد مختلفی که سبک دل‌بستگی متفاوتی دارند، در روابط عاشقانه خود تجارب مختلفی دارند. برخی از مطالعات گویای این است که مردانی که پیش از ازدواج، احساس آسودگی بیشتری در روابط خود داشته‌اند، بعد از ازدواج رضایت زناشویی بیشتری را گزارش کرده‌اند (عبدی، خوش‌منش، تقی‌پور و محمدی (۱۳۹۱)). همچنین نتایج بیانگر آن‌اند که میان ابعاد روابط فرزندناشویی (شناختی، عاطفی، جنسی)، سبک دل‌بستگی اجتنابی با بعد شناختی و همچنین اضطرابی - دوسوگرا با بعد جنسی در تمایل به روابط فرزندناشویی ارتباط معنادار و مثبتی وجود دارد (رضوانی‌زاده و اسلانی کتولی، ۱۳۹۵؛ رحیم‌نهال، دهقان و نورمحمدی، ۱۳۹۳؛ فیش، پوکاف، وچلر و برسیک^۴، ۲۰۱۲؛ کید، هامر و استپتو^۵، ۲۰۱۱).

افزایش میزان روابط فرزندناشویی از سال‌های اخیر، همچنین بر روی ریشه‌های طلاق نشان می‌دهد که یکی از عوامل اصلی بروز ازهم‌پاشیدگی روابط زناشویی، اختلافات زناشویی و در نتیجه طلاق در جامعه ایران، روابط فرزندناشویی است. بر این اساس لازم است که به روابط فرزندناشویی بیشتر توجه شود و گام‌های اساسی در جهت شناسایی عوامل تأثیرگذار در محیط خانواده و پیشگیری از آن برداشته شود تا بتوان در آینده شاهد کاهش میزان طلاق در جامعه بود. با توجه به آنچه گفته شد، پژوهش حاضر در پی پاسخ به این سؤال است که:

آیا بین هوش اخلاقی و سبک‌های دل‌بستگی در متأهلین با و بدون روابط فرزندناشویی تفاوت وجود

دارد؟

1. Chung, Choi
2. Kebeck, Liedtke, Kohl, Alferink, Kret
3. Ayers, Jessop, Pike, Parfitt, Ford
4. Fish, Pavkov, Wetchler, Bercik
5. Kidd, Hamer, Steptoe

روش

روش پژوهش حاضر توصیفی و از نوع علی مقایسه‌ای بود. جامعه آماری این پژوهش شامل همه زنان و مردان متأهل مراجعه‌کننده به مراکز مشاوره شهر اصفهان در بهار ۱۳۹۷ بود. شیوه نمونه‌گیری بدین صورت بود که از میان همه مراکز مشاوره در سطح شهر اصفهان ۲۰ مرکز به صورت در دسترس انتخاب شدند. از میان زنان و مردانی که دارای رابطه فرازنشویی بوده و به این مراکز مراجعه کرده بودند، تعداد ۱۰۸ نفر به شکل در دسترس و رضایت آگاهانه انتخاب شدند (۵۸ مرد و ۵۰ زن). چنانکه با مطرح کردن موضوع پژوهش این افراد تمایل به پاسخگویی به پرسشنامه‌های پژوهش را داشتند. سپس از میان دیگر مردان و زنانی که به این مراکز مشاوره مراجعه کرده و دارای روابط فرازنشویی نبودند نیز تعداد ۱۰۸ به صورت در دسترس انتخاب شدند. این افراد به دلایل مشکلات رفتاری فرزند، مشاوره تحصیلی فرزند، داشتن اضطراب و ... به مراکز مشاوره مراجعه کرده بودند؛ بنابراین حجم نمونه برای هر گروه ۱۰۸ نفر در نظر گرفته شد.

ابزار

پرسشنامه هوش اخلاقی. پرسشنامه هوش اخلاقی توسط لنینک و کیل^۱ (۲۰۰۵) طراحی شده است. پرسشنامه هوش اخلاقی به عنوان توانایی کاربرد اصول اخلاق جهانی در اخلاقیات، اهداف و مراودات یک فرد از روی قاعده است. این پرسشنامه دارای ۴۰ سؤال بوده و هدف آن بررسی ابعاد مختلف هوش اخلاقی (عمل کردن مبتنی بر اصول، ارزش‌ها و باورها، سؤالات ۱، ۱۱، ۲۱، ۳۱)، راست‌گویی (۲، ۱۲، ۲۲، ۳۲)، استقامت و پافشاری برای حق (ایستادگی به خاطر حقیقت، سؤالات ۳، ۱۳، ۲۳، ۳۳)، وفای به عهد (۴، ۱۴، ۲۴، ۳۴)، مسئولیت‌پذیری برای تصمیمات شخصی (۵، ۱۵، ۲۵، ۳۵)، اقرار به اشتباهات و شکست‌ها (۶، ۱۶، ۲۶، ۳۶)، قبول مسئولیت برای خدمت به دیگران (۷، ۱۷، ۲۷، ۳۷)، فعالانه علاقه‌مند بودن به دیگران (اهمیت دادن خودجوش به دیگران، ۸، ۱۸، ۲۸، ۳۸)، توانایی در بخشش اشتباهات خود (۹، ۱۹، ۲۹، ۳۹)، توانایی در بخشش اشتباهات دیگران (۱۰، ۲۰، ۳۰، ۴۰) است. این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت (هرگز، ۱؛ به ندرت، ۲؛ بعضی اوقات، ۳؛ در بیشتر موارد، ۴؛ در همه موارد، ۵) است (لنینک و کیل، ۲۰۰۵). روایی و پایایی این پرسشنامه در پژوهش آراسته، عزیزی‌شماسی، جعفری‌راد و محمدی‌جوزانی (۱۳۸۹) مورد تأیید قرار گرفته و مقادیر آلفای کرونباخ برای آن ۰/۸۵ گزارش شده است. در این پژوهش آلفای کرونباخ محاسبه شده در هوش اخلاقی کلی ۰/۹۵ و در تک‌تک مؤلفه‌های آن عبارت‌اند از: عمل مبتنی بر ارزش‌ها ۰/۷۱، راست‌گویی ۰/۷۳، ایستادگی به خاطر حق ۰/۶۷، وفای به عهد ۰/۷۶، مسئولیت‌پذیری

^۱. Lennick & Kiel Ethical Intelligence Questionnaire

شخصی ۰/۶۶، اقرار به اشتباهات ۰/۷۵، مسئولیت‌پذیری برای خدمت ۰/۷۴، علاقه‌مندی فعال به دیگران ۰/۶۸، توانایی برای بخشش خود ۰/۷۱ و توانایی برای بخشش دیگران ۰/۵۱ بود.

پرسشنامه سبک دل‌بستگی^۱. کولینز و رید^۲ در سال ۱۹۹۰ پرسشنامه سبک دل‌بستگی را تهیه کردند. این پرسشنامه در ابتدا دارای ۲۱ ماده بود که بعدها به ۱۸ آیتم کاهش یافت که توسط علامت‌گذاری روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای از نوع لیکرت (نمرات ۱: به‌هیچ‌وجه با خصوصیات من تطابق ندارد تا ۵: کاملاً با خصوصیات من تطابق دارد) برای هر ماده سنجیده می‌شود. این پرسشنامه سه زیرمقیاس دارد که هر زیر مقیاس شامل شش سؤال است این سه مقیاس عبارت‌اند از: سبک اضطرابی: که با سبک دل‌بستگی دوسوگرا^۳ مطابقت دارد و ترس از داشتن رابطه را در ارتباط‌ها می‌سنجد. سبک نزدیک بودن: که با سبک دل‌بستگی ایمن^۴ مطابقت دارد و میزان آسایش در رابطه با صمیمیت و نزدیکی هیجانی را اندازه‌گیری می‌کند. سبک وابستگی: که تقریباً عکس دل‌بستگی اجتنابی^۵ است و شامل میزان اعتمادی است که آزمودنی‌ها به دیگران کرده و به آن‌ها متکی می‌شوند (کولینز و رید، ۱۹۹۰). سؤالات ۱، ۸، ۹، ۱۰، ۱۴ و ۱۷ دل‌بستگی ایمن؛ سؤالات ۳، ۴، ۷، ۱۵، ۱۶ و ۱۸ دل‌بستگی اجتنابی؛ و سؤالات ۲، ۵، ۶، ۱۱، ۱۲ و ۱۳ دل‌بستگی اضطرابی را می‌سنجد. پاک‌دامن (۱۳۸۰) ضریب اعتبار این پرسشنامه را بر اساس شیوه باز آزمایی در مورد ۱۰۵ دختر و پسر در شهر تهران ۰/۹۷ و روایی آن را ۰/۵۶ گزارش کرده است. در پژوهش رضایی جمالویی، حسنی و نورمحمدی نجف‌آبادی (۱۳۹۸) نیز ضریب آلفای کرونباخ کل مقیاس ۰/۸۲ و برای زیرمقیاس‌های ایمن ۰/۸۹، اجتنابی ۰/۸۱ و اضطرابی دوسوگرا ۰/۷۷ به‌دست آمده است. در پژوهش حاضر نیز در پژوهش نیز ضریب آلفای کرونباخ دل‌بستگی‌های ایمن ۰/۸۲، اجتنابی ۰/۸۱ و اضطرابی ۰/۸۴ به‌دست آمده است.

روند اجرای پژوهش

ابتدا از میان همه مراکز مشاوره در سطح شهر اصفهان ۲۰ مرکز به‌صورت در دسترس انتخاب شدند. از میان افرادی که به این مراکز مراجعه کردند، زنان و مردانی که دارای رابطه فرازنشویی و بدون رابطه فرازنشویی بودند، انتخاب شدند (هر گروه ۱۰۸ نفر) و بعد از کسب رضایت از آن‌ها، پرسشنامه‌های پژوهش به آن‌ها ارائه و پس از تکمیل پرسشنامه‌ها، روند تجزیه و تحلیل داده‌ها انجام شد. در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از دو سطح آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در سطح آمار توصیفی از میانگین و انحراف

1. Attachment Style Scale

2. Collins, Read

3. Ambivalent Attachment Style

4. Secure Attachment Style

5. Avoidant Attachment Style

استاندارد و در سطح آمار استنباطی از آزمون شاپیرو-ویلک جهت بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها، آزمون لوین برای بررسی برابری واریانس‌ها و همچنین از تحلیل آزمون t برای بررسی فرضیه پژوهش استفاده گردید. نتایج آماری با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS-۲۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها

نتایج تحلیل‌های جمعیت‌شناختی نشان داد که در گروه دارای رابطه فرازشوایی، ۴۱ نفر (معادل ۳۷/۹۶ درصد) دارای تحصیلات دیپلم، ۵۰ نفر (معادل ۴۶/۳ درصد) دارای تحصیلات فوق‌دیپلم و لیسانس و ۱۷ نفر (معادل با ۱۵/۷۴ درصد) دارای تحصیلات بالاتر از لیسانس بوده‌اند. در گروه بدون رابطه فرازشوایی، ۳۸ نفر (معادل ۳۵/۱۸ درصد) دارای تحصیلات تا دیپلم، ۵۳ نفر (معادل ۴۹/۰۷ درصد) دارای تحصیلات فوق‌دیپلم و لیسانس و ۱۸ نفر (معادل ۱۶/۶۶ درصد) دارای تحصیلات بالاتر از لیسانس بوده‌اند. همچنین در گروه دارای رابطه فرازشوایی، ۱۰ نفر (معادل ۹/۳ درصد) در گروه سنی تا ۲۵ سال، ۵۱ نفر (معادل ۴۷/۲ درصد) در گروه سنی ۲۶ تا ۳۵ سال، ۳۴ نفر (معادل ۳۱/۵ درصد) در گروه سنی ۳۶ تا ۴۵ سال و ۱۳ نفر (معادل با ۱۲ درصد) در گروه سنی ۴۶ سال و بالاتر بوده‌اند. در گروه بدون رابطه فرازشوایی، ۱۰ نفر (معادل ۹/۳ درصد) در گروه سنی تا ۲۵ سال، ۵۷ نفر (معادل ۵۲/۷۷ درصد) در گروه سنی ۲۶ تا ۳۵ سال، ۳۴ نفر (معادل ۳۱/۴۸ درصد) در گروه سنی ۳۶ تا ۴۵ سال و ۸ نفر (معادل با ۷/۴۰ درصد) در گروه سنی ۴۶ سال و بالاتر بوده‌اند. یافته‌های توصیفی متغیرهای هوش اخلاقی و سبک‌های دل‌بستگی در دو گروه متأهلین با و بدون روابط فرازشوایی در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیر هوش اخلاقی و سبک‌های دل‌بستگی در دو گروه پژوهش

متغیر	گروه دارای رابطه فرازشوایی		گروه بدون رابطه فرازشوایی	
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
هوش اخلاقی	۱۳۵/۶۴	۲۳/۲۸	۱۵۳/۶۳	۱۹/۵۴
دل‌بستگی ایمن	۱۴/۵۴	۴/۱۵	۱۶/۲	۴/۳
دل‌بستگی اجتنابی	۹/۶۷	۳/۳۱	۱۱/۳۴	۳/۶۳
دل‌بستگی اضطرابی/دوسوگرا	۱۲/۳۳	۴/۸۸	۷/۸	۴/۵۵

چنانکه در جدول ۱ مشاهده می‌شود در متغیر هوش اخلاقی، گروه دارای رابطه فرازشوایی دارای میانگین برابر با ۱۳۵/۶۴ و در گروه بدون رابطه فرازشوایی میانگین هوش اخلاقی کلی برابر با ۱۵۳/۶۳ بوده است و طبق این نتایج هوش اخلاقی در گروه دارای روابط فرازشوایی، کمتر از گروه بدون روابط

فرازناشویی است. همچنین میانگین دل‌بستگی ایمن، اجتنابی و اضطرابی/دوسوگرا در گروه دارای رابطه فرازناشویی به ترتیب ۱۴/۵۴، ۹/۶۷ و ۱۲/۳۳ بوده است. این در حالی است که میانگین این سه متغیر در گروه بدون رابطه فرازناشویی به ترتیب ۱۶/۲، ۱۱/۳۴ و ۷/۸ بوده است. این یافته نشانگر آن است که میانگین دل‌بستگی ایمن و اجتنابی گروه دارای رابطه فرازناشویی نسبت به گروه بدون روابط فرازناشویی کمتر و نمرات دل‌بستگی اضطرابی/دوسوگرا بیشتر بود.

قبل از ارائه نتایج تحلیل آزمون t، پیش‌فرض‌های آزمون‌های پارامتریک موردسنجش قرار گرفت. بر همین اساس نتایج آزمون شاپیرو ویلک بیانگر آن بود که پیش‌فرض نرمال بودن توزیع نمونه‌ای داده‌ها در متغیرهای هوش اخلاقی و سبک‌های دل‌بستگی در دو گروه متأهلین با و بدون روابط فرازناشویی برقرار است ($p > 0.05$). همچنین پیش‌فرض همگنی واریانس نیز توسط آزمون لوین موردسنجش قرار گرفت که نتایج آن معنادار نبود که این یافته می‌داد پیش‌فرض همگنی واریانس‌ها در متغیرهای هوش اخلاقی و سبک‌های دل‌بستگی در دو گروه متأهلین با و بدون روابط فرازناشویی رعایت شده است ($p > 0.05$). نتایج آزمون t گروه‌های مستقل، در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. نتایج آزمون t گروه‌های مستقل در متغیرهای هوش اخلاقی و سبک‌های دل‌بستگی

متغیر	شرایط آزمون	آزمون لوین		نتایج آزمون t	
		آماره لوین	معناداری	مقدار t	df
هوش اخلاقی	با رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها			-۵/۹۹	۲۰۵
	بدون رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها	۹/۵۲	۰/۰۰۲	-۶/۰۴	۲۰۳/۴۶
دل‌بستگی ایمن	با رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها			-۲/۸۳	۲۰۵
	بدون رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها	۰/۵۱	۰/۴۸	-۲/۸۳	۲۰۱/۹۸
دل‌بستگی اجتنابی	با رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها			-۳/۴۶	۲۰۵
	بدون رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها	۲/۱۸	۰/۱۴	-۳/۴۴	۱۹۸/۵۹
دل‌بستگی اضطرابی/دوسوگرا	با رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها			۵/۳۷	۲۰۵
	بدون رعایت پیش‌فرض برابری واریانس‌ها	۱/۵	۰/۲۲	۵/۳۹	۲۰۴/۹۳

چنان که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، در متغیرهای هوش اخلاقی و اعتیاد به عشق و سبک‌های دل‌بستگی ایمن، اجتنابی و اضطرابی / دوسوگرا میان گروه متأهلین با روابط فرازنشویی و گروه متأهلین بدون روابط فرازنشویی به لحاظ آماری تفاوت معنادار وجود دارد. چنانکه یافته‌های توصیفی نیز نشان داده بودند که گروه دارای رابطه فرازنشویی نسبت به گروه بدون روابط فرازنشویی دارای هوش اخلاقی پایین‌تر بودند. همچنین در هر سه سبک دل‌بستگی ایمن، اجتنابی و اضطرابی-دوسوگرا تفاوت دو گروه دارای رابطه فرازنشویی و بدون رابطه فرازنشویی معنادار است. با توجه به میانگین‌های ارائه‌شده در جدول ۱ و نتایج آزمون t، مشخص است که در دل‌بستگی ایمن و اجتنابی متأهلین دارای رابطه فرازنشویی نسبت به متأهلین فاقد رابطه فرازنشویی دارای میانگین معنادار پایین‌تری بوده و در متغیر دل‌بستگی اضطرابی-دوسوگرا، متأهلین دارای رابطه فرازنشویی نسبت به متأهلین فاقد رابطه فرازنشویی دارای میانگین بالاتری بوده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف مقایسه هوش اخلاقی و سبک‌های دل‌بستگی در متأهلین با و بدون روابط فرازنشویی انجام شد. فرضیه اول پژوهش مبنی بر این که میان هوش اخلاقی در متأهلین با روابط فرازنشویی و بدون روابط فرازنشویی تفاوت وجود دارد؛ مورد تأیید قرار گرفت و تفاوت دو گروه دارای رابطه فرازنشویی و بدون رابطه فرازنشویی معنادار بود. چنانکه گروه دارای رابطه فرازنشویی دارای هوش اخلاقی پایین‌تری نسبت به متأهلین فاقد رابطه فرازنشویی بود. یافته‌های به‌دست آمده از آزمون فرضیه فوق با نتایج پژوهش‌های پیشین همسو است. طبق پژوهش بهادری جهرمی و همکاران (۱۳۹۶) از میان ابعاد هوش اخلاقی، ابعاد درستکاری و مسئولیت‌پذیری با تمایل به روابط فرازنشویی شرکت‌کنندگان ارتباط منفی و معنی‌دار داشتند، اما میان ابعاد بخشودگی و دلسوزی با تمایل به روابط فرازنشویی پرستاران ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد. همچنین جاویدنیا و همکاران (۱۳۹۲) نشان دادند که رفتار فرازنشویی با اصول‌گرایی اخلاقی، رابطه منفی دارد. در پژوهش دیگر که توسط قزوینی و همکاران (۱۳۹۴)، صورت گرفت نشان داد هوش اخلاقی به‌طور معناداری در مردان ناپایبند به تعهد اخلاقی کم‌تر از گروه مردان پایبند به تعهد اخلاقی است. هم‌چنین پژوهش کمال‌جو و همکاران (۱۳۹۵) نشان دادند مردان باهوش اخلاقی پایین بیشتر از زنان با هوش اخلاقی پایین درگیر این روابط می‌شوند. از طرفی طبق پژوهش گل‌محمدیان و همکاران (۱۳۹۲) تقویت هوش اخلاقی، معنوی و فرهنگی می‌تواند در بهبود روابط میان فردی و زنانشویی مؤثر واقع شود. مطالعه گوردون و همکاران

(۲۰۰۵) نشان داد گذشت و بخشش به‌عنوان یک مؤلفه مهم هوش اخلاقی به بروز خشم مناسب، التیام روابط و بهبود زخم‌های عاطفی زوجین کمک کرده و آموزش بخشودگی بر افزایش سازگاری زناشویی تأثیر گذار است. بعد مثبت بخشش در فرد موجب افزایش درک همسر می‌شود و در مورد خیانت، بخشش مثبت موجب کاهش خشم می‌شود. در صورتی که تجاربی مثل کینه‌ورزی و گرایش به انتقام نشان‌دهنده بخشش منفی است. در یک جمع‌بندی می‌توان این‌گونه بیان نمود، افرادی که از هوش اخلاقی بالایی برخوردارند در زندگی زناشویی خود، درست‌کاری، مسئولیت‌پذیری، دلسوزی و بخشش بیشتری را نشان می‌دهند که این عامل باعث افزایش تعهد و رضایت زناشویی و کاهش احتمال بروز روابط فرازناشویی در آنان می‌شود. از طرفی باید گفت هوش اخلاقی چه در جهت پیش‌گیری از این روابط و چه در جهت بهبودی روابط زوجین بسیار حائز اهمیت است. اخلاق و پیروی از اصول اخلاقی در زندگی روزمره می‌تواند محافظی محکم برای انسان در برابر مشکلات باشد. وقتی افراد دارای هوش اخلاقی بالایی باشند، سعی می‌کنند بر اساس اصول و ارزش‌های اخلاقی عمل نمایند. همچنین وجدان اخلاقی آن‌ها باعث می‌شود درگیر روابط فرزاناشویی نشوند و به عهدی که با همسر خود بسته‌اند وفادار بمانند.

فرضیه دیگر این پژوهش مبنی بر این که میان سبک‌های دل‌بستگی (دل‌بستگی ایمن، دل‌بستگی اجتنابی و دل‌بستگی دوسوگرا/اضطرابی) در متأهلین با روابط فرازناشویی و بدون روابط فرازناشویی تفاوت وجود دارد مورد تأیید قرار گرفت. چنان‌که مشاهده شد، در هر سه سبک دل‌بستگی ایمن، اجتنابی و اضطرابی-دوسوگرا تفاوت دو گروه دارای رابطه فرازناشویی و بدون رابطه فرازناشویی معنادار بود. با توجه به میانگین‌های ارائه‌شده، مشخص شد که در دل‌بستگی ایمن و اجتنابی متأهلین دارای رابطه فرازناشویی نسبت به متأهلین فاقد رابطه فرازناشویی دارای میانگین معنادار پایین‌تری بوده و در متغیر دل‌بستگی اضطرابی-دوسوگرا، متأهلین دارای رابطه فرازناشویی نسبت به متأهلین فاقد رابطه فرازناشویی دارای میانگین بالاتری بوده‌اند. با توجه به یافته‌های به‌دست آمده، نتایج این پژوهش با تحقیقات انجام‌شده در یک راستا است. طبق پژوهش رحیم نهال و همکاران (۱۳۹۳) مشخص شد که روابط اولیه افراد در محیط خانواده به شکل‌گیری سبک دل‌بستگی خاص منجر می‌گردد و این تجارب اولیه بر روابط میان فردی زوجین در بزرگسالی تأثیر مستقیم می‌گذارد. در پژوهش دیگری از عبدی و همکاران (۱۳۹۱) مشخص شد که سبک‌های دل‌بستگی اجتنابی و دوسوگرا می‌توانند به‌عنوان عوامل پیش‌بین مناسبی برای احتمال درگیر شدن افراد در روابط فرزاناشویی اینترنتی در نظر گرفته شوند. همچنین در پژوهش رضوانی‌زاده و اسلانی کتولی (۱۳۹۵)، سبک‌های دل‌بستگی نایمن

و عزت نفس آسیب دیده و پایین و همچنین خودشیفتگی از عواملی هستند که می‌توانند گرایش افراد به روابط فرازنشویی را پیش‌بینی نمایند. همچنین در پژوهشی دیگر که توسط فیش و همکاران (۲۰۱۲)، صورت گرفت، مشخص شد سبک دل‌بستگی اضطرابی و اجتنابی رابطه مهمی با بی‌وفایی متأهلین دارد. با توجه به پژوهش‌های پیشین و یافته‌های پژوهش حاضر سبک دل‌بستگی اضطرابی - دوسوگرا، میزان بالاتری را در افراد دارای روابط فرازنشویی داشته است. این فرایند ممکن است به این دلیل باشد که افراد دارای سبک دل‌بستگی دوسوگرا، اکثر اوقات تمایلی ندارند که به دیگران نزدیک شوند و نگران هستند که متقابلاً طرف مقابلشان به احساسات آن‌ها پاسخ ندهد. این امر اغلب به دلیل احساس سرد شدن رابطه و دوری، به جدا شدن پی‌درپی رابطه می‌انجامد که تمایل به ایجاد روابط فرازنشویی در آن‌ها افزایش می‌یابد و به دلیل این که این افراد بعد از پایان یافتن یک رابطه، بی‌نهایت احساس آشفتگی و پریشانی می‌کنند در جهت ایجاد رابطه جدید با فرد دیگر اقدام می‌کنند. همچنین پژوهش‌ها نشان داده‌اند که بزرگ‌سالان با سبک اجتنابی، بیشتر پذیرای روابط جنسی اتفاقی و تصادفی هستند (رحیم نهال و همکاران، ۱۳۹۳). افراد دارای سبک اجتنابی، قادر به برقراری روابط عمیق و صمیمی نیستند، بنابراین از ارتباط جنسی و زناشویی خود رضایت پایین‌تری دارند و تعارض‌های میان فردی بیشتری را به‌خصوص با همسر خود تجربه می‌کنند که خود یک عامل قوی و زمینه‌ساز برای روابط فرازنشویی است.

طبق نتایج به‌دست آمده از پژوهش حاضر، هوش اخلاقی در شکل‌گیری روابط فرازنشویی نقش دارد؛ بنابراین تقویت هوش اخلاقی می‌تواند تأثیر زیادی در روند بهبود و تقویت روابط زناشویی رضایت‌مندانه داشته باشد، براین اساس می‌توان از کودکی به پرورش هوش اخلاقی پرداخته و گنجاندن تقویت هوش اخلاقی در برنامه‌های آموزش پیش از ازدواج و برگزاری جلسات مشاوره گروهی و مشاوره خانواده مبتنی بر مفاهیم هوش اخلاقی به‌منظور بهبود روابط زوجین، کاهش تعارضات زناشویی و افزایش تعهد و رضایت زناشویی زوجین ضروری است. همچنین از آنجایی که سبک دل‌بستگی‌ای که در دوران کودکی شکل می‌گیرد، نقش مهمی در برقراری ارتباط با جنس مخالف خصوصاً با همسر در چارچوب خانواده و یا با فردی غیر از همسر در چارچوب روابط فرازنشویی دارد، باید به اصلاح سبک دل‌بستگی والدین و آموزش روش‌های صحیح ارتباط برقرار کردن با کودک برای پیشگیری از روابط فرازنشویی این کودکان در آینده، پرداخته شود. همچنین

جهت پیشگیری ثانویه به غربالگری و تشخیص زودرس کودکان و نوجوانان دارای سبک‌های نایمن و اصلاح سبک‌های دل‌بستگی آن‌ها از طریق مشاوران، آموزگاران و والدین پردازند.

محدودیت‌ها و پیشنهادها. پژوهش حاضر همانند دیگر پژوهش‌ها محدودیت‌هایی نیز داشته است که بیان آن‌ها می‌تواند کمکی باشد برای پژوهشگران بعدی که بتوانند تدابیر مؤثرتری را جهت طرح پژوهشی خود اعمال کنند. اول این که جامعه آماری پژوهش حاضر متأهلین شهر اصفهان بود که در تعمیم نتایج به علت متفاوت بودن فرهنگ شهرهای مختلف باید با احتیاط عمل کرد. از آنجا که موضوع پژوهش حاضر یکی از موضوعات بسیار چالش‌برانگیز در سطح جامعه بشمار می‌آید و به دلیل مسائل فرهنگی و اجتماعی جامعه و قوانین جامعه اسلامی از تابوهای جامعه است، مخاطبین از ابراز واقعیت‌ها طفره رفته و به سختی تمایل به ابراز واقعیت و پر کردن پرسشنامه می‌کردند که همین امر ممکن است تا حدودی بر موضوع تفکیک کسانی که روابط فرازنشویی داشته‌اند و کسانی که چنین روابطی را نداشته‌اند، اثر گذاشته باشد. هرچند پژوهشگر سعی نمود با جلب اعتماد این مشکل را مرتفع نماید. یکی دیگر از محدودیت‌های پژوهش، تحقیقات اندکی است که در خصوص خیانت و بررسی ابعاد آن پرداخته است، بنابراین امکان مقایسه نتایج تحقیق با سایر تحقیقات داخلی را با مشکل روبه‌رو می‌کرد. ویژگی‌های فردی، اجتماعی، فرهنگی و وضعیت اقتصادی نمونه پژوهش نیز می‌تواند از محدودیت‌های پژوهش باشد که از کنترل پژوهشگر خارج بودند. بالاخره پژوهش حاضر با محدودیت در تعمیم یافته‌ها به علت روش نمونه‌گیری (به دلیل عدم استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی) مواجه بود.

تشکر و قدردانی. مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد زهرا نریمان بود. بدین وسیله از تمام زنان و مردان حاضر در پژوهش، خانواده‌های آنان و مسئولین مراکز مشاوره که همکاری کاملی جهت اجرای پژوهش داشتند، قدردانی به عمل می‌آید

منابع

- آراسته، حمیدرضا؛ جعفری راد، علی؛ عزیزی شمامی، مصطفی؛ محمدی جوزانی، زهره. (۱۳۸۹). بررسی وضعیت هوش اخلاقی دانشجویان، فصلنامه راهبرد فرهنگ، ۱۰(۱۱): ۲۰۱-۲۱۱.
- بهادری جهرمی، ثمین؛ پایان، سهیلا؛ دشت‌بزرگی، زهرا. (۱۳۹۶). پیش‌بینی تمایل به روابط فرازنشویی در میان پرستاران بر اساس هوش اخلاقی و برخی عوامل زمینه‌ساز، مجله اخلاق پزشکی، ۱۱(۴۱): ۵۷-۶۷.

- پاک‌دامن، شهلا. (۱۳۸۰). بررسی ارتباط میان دل‌بستگی و جامعه‌طلبی در نوجوانی، رساله دکتری روان‌شناسی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران.
- جاویدنیا، نفیسه؛ گلزاری، محمود؛ برجعلی، احمد. (۱۳۹۲). بررسی رابطه میان ویژگی‌های شخصیتی و میزان رضایت زناشویی در زنان غیرمتعهد مراجعه‌کننده به مرکز مشاوره شهرستان گرمسار، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- رحیم‌نهاد، زهره؛ دهقان، زهرا؛ نورمحمدی، سیدمحمد. (۱۳۹۳). بررسی رابطه سبک‌های دل‌بستگی با تعارضات زناشویی و روابط فرازناشویی در زوج‌های مراجعه‌کننده به خانه‌های سلامت شهر تهران، پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهید بهشتی.
- رضایی‌جمالی، حسن؛ حسنی، جعفر؛ نورمحمدی‌نجدآبادی، محمد. (۱۳۹۸). نقش سبک‌های دل‌بستگی در رفتارهای پرخطر نوجوانان پسر مقطع متوسطه دوم، مجله دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی، ۲۰(۱): ۱۱۲-۱۲۱.
- رضوانی‌زاده، اکرم؛ اسلانی‌کتولی، انسیه. (۱۳۹۵). پیش‌بینی روابط فرازناشویی از روی سبک‌های دل‌بستگی، عزت‌نفس و میزان خودشیفتگی در میان دانشجویان متأهل، مجله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، ۲: ۳۶-۴۵.
- عبدی، محمدرضا؛ خوش‌منش، ابوالقاسم؛ تقی‌پور، ابراهیم؛ محمدی، روح‌الله. (۱۳۹۱). بررسی سبک‌های دل‌بستگی و رضایت زناشویی افراد متأهل درگیر خیانت اینترنتی، مجله مطالعات روانشناختی، ۹(۳): ۱۳۵-۱۵۸.
- فاضل‌همدانی، نغمه؛ قربان‌جهرمی، رضا. (۱۳۹۷). اثربخشی گروه درمان‌گری به روش تحلیل رفتار متقابل بر نظم‌جویی شناختی هیجان و صمیمیت زناشویی زنان آسیب‌دیده از خیانت همسر، فصلنامه علمی پژوهشی علوم روانشناختی، ۱۷(۷۰): ۷۴۵-۷۵۳.
- فتحی، منصور؛ فکرآزاد، حسین؛ غفاری، غلامرضا؛ بوالهروی، جعفر. (۱۳۹۲). شناسایی عوامل زمینه‌ساز بی‌وفایی زناشویی مردان. مجله رفاه اجتماعی، ۱۳(۵۱): ۱۰۹-۱۳۱.
- قزوینی، مریم؛ خدابخشی‌کولایی، آناهیتا؛ منصور، لادن؛ خوش‌کنش، ابوالقاسم. (۱۳۹۴). مقایسه رضایت زناشویی و هوش اخلاقی و رابطه‌ی آن با عدم تعهد اخلاقی در مردان، مجله پژوهش در دین و سلامت، ۱۱(۴): ۱۱-۴.

کمال‌جو، علی؛ نریمانی، محمد؛ عطادوخت، اکبر؛ ابوالقاسمی، عباس. (۱۳۹۵). پیش‌بینی روابط فرازناشویی براساس هوش معنوی، هوش اخلاقی، رضایت زناشویی و استفاده از شبکه‌های مجازی اجتماعی با نقش تعدیل‌کنندگی جنسیت، مجله مشاوره و روان‌درمانی خانواده، ۶(۲):

۳۹-۶۷.

گل‌محمدیان، محسن؛ فرحبخش، کیومرث؛ اسماعیلی، معصومه. (۱۳۹۲). اثر بخشی آموزش هوش اخلاقی، معنوی و فرهنگی بر ناسازگاری زناشویی زنان، فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده،

سال ۳(۲): ۲۰۹-۲۳۳.

- Ayers, S., Jessop, D., Pike, A., Parfitt, Y., Ford, E. (2014). The role of adult attachment style, birth intervention and support in posttraumatic stress after childbirth: A prospective study. *Journal of Affective Disorders*, 155: 295-298.
- Borba, M. (2005). The step-by-step plan to building moral intelligence, *Nurturing Kids Heart & Souls*, National Educator Award, National council of self-esteem. Jossey-Bass.
- Chung, K., Choi, E. (2014). Attachment styles and mother's well-being among mothers of preschool children in Korea: The mediating role of marital satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 69: 135-139.
- Collins, V.L., Read, S. (1990). Adult attachment: Working models relationship quality in dating couples. *Journal of personality and social psychology*, 58(4): 644-663.
- Cruz, G.V. (2018). Would Mozambican Women Really "Tolerate" Their Husbands' Extramarital Sexual Relationships as Socially Recommended? *Sexuality & Culture*, 22(4), 1-16.
- Dunkel, C.S., Lukaszewski, A.W., Chua, K. (2016). The relationships between sex, life history strategy, and adult romantic attachment style. *Personality and Individual Differences*, 98: 176-178.
- Fincham, F.D., May, R.W. (2017). Infidelity in romantic relationships. *Current Opinion in Psychology*, 13, 70-74.
- Fish, J.N., Pavkov, T.W., Wetchler, J.L., Bercik, J. (2012). Characteristics of those who participate in infidelity: The role of adult attachment and differentiation in extradyadic experiences. *The American Journal of Family Therapy*, 40(3), 214-229.
- Gordon, K.C., Baucom, D.H., Snyder, D.K. (2005). Treating couples recovering from infidelity: An integrative approach. *Journal of clinical psychology*, 61(11), 1393-1405.
- Hertlein, K.M., Wetchler, J.L., Piercy, F.P. (2005). Infidelity: an overview. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 4 (2-3), 5-16.
- Hui, S.K.A, Lindsey, C.R., Elliott, T.R. (2007). Church attendance and marital commitment beliefs of undergraduate women. *Journal of applied social psychology*, 37 (3), 501-514.

- Kebeck, K.K., Liedtke, C., Kohl, W., Alferink, J., Kret, M.E. (2017). Attachment style moderates theory of mind abilities in depression. *Journal of Affective Disorders*, 213: 156-160.
- Kidd, T., Hamer, M., Steptoe, A. (2011). Examining the association between adult attachment style and cortisol responses to acute stress. *Psychoneuroendocrinology*, 36(6): 771-779.
- Labrecque, L.T., Whisman, M.A. (2017). Attitudes toward and prevalence of extramarital sex and descriptions of extramarital partners in the 21st century. *Journal of Family Psychology*, 31 (7), 952.
- Lennick, D., Kiel, F. (2005). Linking strong moral principles to business success, Pennsylvania, Wharton School of the University of Pennsylvania.
- Lennick, D., Kiel, F. (2011). Moral Intelligence. *Enhancing Business Performance and Leadership Success*, 16(1): 26-35.
- Maphosa, S., Mutandwa, P.H., & Nyamayaro, A. (2017). Infidelity Appetite: Psychological Factors Influencing Married Women to Engage in Extra-marital Affairs. *International Journal of Innovative Research and Development*, 6 (1), 46-52.
- Mtenga, S.M., Pfeiffer, C., Tanner, M., Geubbels, E., Merten, S. (2018). Linking gender, extramarital affairs, and HIV: a mixed methods study on contextual determinants of extramarital affairs in rural Tanzania. *AIDS Research And Therapy*, 15(1), 12-19.
- Stefano, J.D., Oala, M. (2012). Extramarital affairs: Basic considerations and essential tasks in clinical work. *Journal of Counseling and Therapy for Couples and Families*, 16(1), 13-19.
- Wilson, S.J., Jaremka, L.M., Fagundes, C.P., Andridge, R., J., Habash, D., Belury, M.A., Kiecolt-Glaser, J.K. (2017). Shortened sleep fuels inflammatory responses to marital conflict: Emotion regulation matters. *Psychoneuroendocrinology*, 79, 74-83.

Reference in Persian

- Abdi, M.R., Khoshkonesh, A., Taghipour, I., Mohammadi, R. (2012). The Study of Attachment Style and Marital Satisfaction of Married Persons Involved in Internet Infidelity, *Journal of Psychological Studies*, 9 (3): 135-158. (In Persian).
- Arasteh, H.R., Jafari Rad, A., Azizi Shamami, M., Mohammadi Jouzani, Z. (2012). Investigating the Status of Students' Moral Intelligence, *Journal of Cultural Strategy*, 10 (11): 201-211. (In Persian).
- Bahadori Jahromi, S., Payan, S., Dashtbozorgi, Z. (2017). Predicting the desire for meta-cognitive relationships among nurses based on moral intelligence and some contextual factors, *Journal of Medical Ethics*, 11 (41): 57-67. (In Persian).
- Fathi, M., Fekrazad, H., Ghaffari, G., Bouhalari, J. (2013). Identification of the underlying factors of marital inactivity in men. *Journal of Social Welfare*, 1 (1): 1-4. (In Persian).
- Fazel Hamedani, N., Ghorban Jahromi, R. (2018). The Effectiveness of Interaction Behavior Therapy Group on Cognitive Emotion Regulation and Marital

- Intimacy of Women Affected by Spouse Betrayal, *Journal of Psychological Sciences*, 1 (1): 1-3. (In Persian).
- Ghazvini, M., Khodabakhshi Kolaei, A., Mansour, L., Khoshkonesh, A. (2015). Comparison of Marital Satisfaction and Moral Intelligence and its Relationship with Moral Noncompliance in Men, *Journal of Research in Religion and Health*, 1 (4): 4-11. (In Persian).
- Golmohammadian, M., Farahbakhsh, K., Ismaili, M. (2013). The Effectiveness of Ethical, Spiritual and Cultural Intelligence Education on Marital Adjustment, *Quarterly Journal of Family Therapy Counseling*, 3 (2): 209-233. (In Persian).
- Javidnia, N., Golzar, M., Barjali, A. (2013). The Relationship between Personality Traits and Marital Satisfaction in Unmarried Women Referred to Garmsar Counseling Center, M.Sc., Allameh Tabataba'i University. (In Persian).
- Kamaljoo, A., Narimani, M., Attadokht, A., Abolghasemi, A. (2016). Predicting Metacognitive Relationships Based on Spiritual Intelligence, Ethical Intelligence, Marital Satisfaction, and Using Virtual Social Networking with the Moderating Role of Gender, *Journal of Family Counseling and Therapy*, 6 (2): 39-67. (In Persian).
- Pakdaman, S. (2001). Investigating the Relationship between Attachment and Community Orientation in Adolescence, Doctoral dissertation in Psychology, Faculty of Psychology and Educational Sciences, University of Tehran. (In Persian).
- Rahim Nahal, Z., Dehghan, Z., Nour Mohammadi, S.M. (2014). The Relationship between Attachment Styles with Marital Conflicts and Extramarital Relationships in Couples Referred to Health Houses in Tehran, Family Research Institute, Shahid Beheshti University. (In Persian).
- Razvanizadeh, A., Aslani Katoli, A. (2016). Predicting meta-cognitive relationships from attachment styles, self-esteem, and narcissism among married students, *Journal of Modern Advances in Behavioral Sciences*, 2: 36-45. (In Persian).
- Rezaei Jamali, H., Hassani, J., Nourmohammadi Najafabadi, M. (2019). The Role of Attachment Styles in High-Risk Behaviors of Adolescents in Secondary School, *Journal of Knowledge and Research in Applied Psychology*, 20 (1): 121-112. (In Persian).